

Recenze

Vybrané kapitoly veřejného zdravotnictva I.

Monografia „Vybrané kapitoly veřejného zdravotnictva I., terminológia, koncepcie odborov, legislatíva“ prof. MUDr. Ivana Rovného, PhD., MPH et al. zaplnia prázdny edičný priestor v tejto problematike. Doposiaľ na Slovensku existovali učebné texty, publikácie, ktoré len parciálne, častokrát až okrajovo pokrývali predmetnú problematiku, čo malo za následok, že študenti museli svoje vedomosti čerpať z viacerých zdrojov, často sa aj prekrývajúci v samotných témach. Chýbal ucelenejší a najmä jednotný objektivizujúci pohľad na problematiku veřejného zdravotnictva, prepracovaný do jednotlivých, na seba organicky nadväzujúcich kapitol. Aj z tohto dôvodu sa veřejné zdravotnictvo prednášalo na jednotlivých fakultách niekedy až príliš „voľne“, čo malo za následok nie vždy očakávané zvýšenie kvality výučby, ale skôr naopak. Chýbali jednotiace, koncízne a objektívne pohľady založené na najnovších vedeckých poznatkoch, a to nielen z oblasti veřejného zdravotnictva, ale aj medicíny. Verejné zdravotnictvo ako multidisciplinárny odbor si už dávno zaslúžilo svoju analýzu, syntézu, ktorá nakoniec vyústi do takéhoto vynikajúceho edičného počinu.

Publikácia má 17 kapitol: 1. Základné definície; 2. Koncepcie vedných odborov veřejného zdravotnictva; 3. Verejné zdravotnictvo – stručný historický vývoj, vrátane SR; 4. Právny systém na úseku veřejného zdravotnictva; 5. Priority veřejného zdravotnictva vo vybraných krajinách EU a SR; 6. Vakcinológia v kontexte veřejného zdravotnictva; 7. K niektorým otázkam komunikácie vo veřejnom zdravotnictve; 8. Manažment vo všeobecnosti a vybrane špecifiká vo veřejnom zdravotnictve; 9. Zdravotný stav obyvateľstva SR; 10. Determinanty zdravia, alebo čo ovplyvňuje zdravie ľudí; 11. Programy a projekty riešene veřejným zdravotnictvom v Slovenskej republike; 12. Desať najväčších úspechov veřejného zdravotnictva USA v 20. storočí; 13. Desať vyhlásení o budúcnosti veřejného zdravotnictva; 14. Biologické zbrane a legislatívne nástroje ich kontroly; 15. Rozšírený slovník veřejného zdravotnictva; 16. Základné zákony veřejného zdravotnictva; 17. Prehľad právnych predpisov v oblasti veřejného zdravotnictva.

Možno konštatovať, že cieľ monografie, aby študenti získali prehľad v základných pojmoch VZ,

informácie, vrátane vedných odborov environmentálneho a behaviorálneho zdravia, sa podarilo veľmi úspešne splniť. Zásľuhu na tom má aj kolektív renomovaných autorov, dlhoročných pedagógov, avšak s bohatstvom praktických skúseností a vedomostí. Profesor Ivan Rovný, ako dlhoročný Hlavný hygienik SR, zabezpečil spomínanú kontinuitu teórie a praxe. To, že k tejto 582 stranovej monografii autor so svojim kolektívom zároveň pripravujú (rukopis je už hotový) vydanie ďalšej monografie: „Vybrané kapitoly veřejného zdravotnictva II.“, ktorá bude obsahovať problematiku štátneho zdravotného dozoru a modelových situácií vo veřejnom zdravotnictve, bude najlepšou odbornou garanciou toho, že veřejné zdravotnictvo začína novú etapu svojej výučby.

Študenti veřejného zdravotnictva, ako aj medicíny, tak dostávajú do rúk učebnicu (učebnice), ktorá(é) ich bude sprevádzať počas celého štúdia a uplatnia ich v samotnej praxi. Občan zasa knihu, ktorá svojou prístupnou a zaujímavou formou obohatí jeho informácie, fakty o také poznatky, najmä z oblasti prevencie, výchovy a podpory zdravia, ktoré vyvracajú množstvo kníh s pochybnými alternatívnymi postupmi ochrany zdravia. Za významný počín však považujem, že sa autorom podarilo napísať štyri originálne kapitoly, za ktoré považujem: Desať najväčších úspechov veřejného zdravotnictva USA v 20. storočí, Desať vyhlásení o budúcnosti veřejného zdravotnictva, Biologické zbrane a legislatívne nástroje ich kontroly a Rozšírený slovník veřejného zdravotnictva.

Autori však nezostávajú len pri tomto konštatovaní, ale práve zo spomínanej pozície dlhoročnej praxe sa im podarilo prezentovať zaujímavú kazuistiku, praktické návody na riešenie predmetných, často veľmi zložitých, problémov veřejného zdravotnictva, ako pevného piliera ochrany a podpory zdravia a samotnej širokospektrálnej, mnoho vrstevnatej problematiky prevencie.

Práve cez tieto kapitoly si študenti, pedagógovia, odborníci, ale aj laici, budú môcť vytvoriť plastickú predstavu o veřejnom zdravotnictve, jeho význame, poslaní a postavení v spoločnosti, ako neviditeľnej ruky chrániacej zdravie človeka, komunity, celú spoločnosť pred vážnymi epidémiami a chorobami. Čitatelia-študenti tak ľahšie dokážu pochopiť nielen súčasnosť, ale

najmä tvoriacu sa budúcnosť, na ktorej budú, po skončení školy, aj pracovať, resp. v nej kontinuálne pokračovať. A práve kontinuita dáva učebnici nielen pedagogický – výchovný – rozmer, ale aj rozmer vedecký, nútiaci sa zamyslieť nad úlohou VZ aj pre ďalšie naše generácie. Aby sa investície do tejto oblasti prestali chápať ako investície, ktoré neprinášajú rýchly, želaný efekt, ale ktoré vždy boli, a stále aj budú „behom na dlhé trate“, avšak vždy aj s významným ekonomickým benefitom, súvisiacim so zlepšením všetkých zdravotných ukazovateľov samotných obyvateľov.

Autori v nedávnej minulosti predložili odbornej verejnosti aj iné publikácie, ktoré sa verejného zdravotníctva bytostne dotýkajú: Biologické zbrane; Medzinárodné zdravotné predpisy –teória,

legislatíva, implementácia, súvislosti; Mimoriadne udalosti vo verejnom zdravotníctve. Vybrané kapitoly vo verejnom zdravotníctve I. umožňujú v problematike verejného zdravotníctva spoľahlivú orientáciu so zárukou, že informácie poskytujú odborníci vyzbrojení dostatočnými teoretickými, ale čo je najdôležitejšie, aj praktickými vedomosťami.

Záverom môžem zodpovedne konštatovať, že publikácia predstavuje dielo monografického charakteru a je určená najmä ako vysokoškolská učebnica pre poslucháčov verejného zdravotníctva a lekárskech fakúlt v Slovenskej republike. Verím, že si rýchlo nájde cestu aj na české vysoké školy s obdobným zameraním.

Prof. MUDr. Vladimír Krčméry, DrSc.

MENINGOKOKOVÉ ONEMOCNĚNÍ

Pavla Křížová, Luděk Rožnovský

Maxdorf 2011. 272 str.

ISBN: 978-80-7345-239-1

Cena: 495 Kč

Formát: A5, váz. .

Publikace podává komplexní informace o invazivním meningokokovém onemocnění. Kniha je určena pro široký okruh specialistů, jejichž náplní je kromě jiného i invazivní meningokokové onemocnění, a kteří přicházejí do styku s nemocnými v časných stádiích onemocnění, kdy je velmi obtížné určit jeho diagnózu a dále těm, kteří se zabývají diagnostikou, léčbou a prevencí tohoto onemocnění.

Publikace je určena pro praktické lékaře pro děti a dorost, praktické lékaře, infektology, intenzivisty, mikrobiology a epidemiology.

Objednávky zasílejte e-mailem nebo poštou: Nakladatelské a tiskové středisko ČLS JEP, Sokolská 31, 120 26 Praha 2, fax: 224 266 226, e-mail: nts@cls.cz. Na objednávce laskavě uveďte i jméno časopisu, v němž jste se o knize dozvěděli.